

Försvarsdepartementet

Remissvar över betänkandet SOU 2025:86 – Redo!

Sammanfattning

Denna skrivelse utgör ett samlat svar från sjutton av de arton frivilliga försvarsorganisationerna.

Vi har tagit del av utredningens förslag för personalförsörjningen av det militära försvaret. Vi anser generellt att de frivilliga försvarsorganisationerna bör kunna få en än större roll än vad utredningen föreslår.

Vidare anser vi att de förväntningar som Försvarsmakten och MSB har på de frivilliga försvarsorganisationerna vid höjd beredskap och krig behöver klarläggas. Detta avser, bland annat, behov i form av tillgängliga instruktörer samt utbildningsanordningar.

Slutligen ser vi en risk avseende framtida möjligheter att rekrytera frivillig avtalspersonal till hela totalförsvaret som en konsekvens av några av de förslag som framförs i utredningen. Detta avser främst förslagen om att: 1) ej längre tidsbegränsa krigsplacering i Försvarsmaktens personalreserv (avsnitt 10.7) samt 2) med stöd av civilplikten behålla civil personal i krigsorganisationen efter att dessa har avslutat sin anställning i Försvarsmakten (avsnitt 16.6). Dessa åtgärder kommer förvisso att öka den tillgängliga personalvolymen, men båda dessa kategorier är individer som i hög utsträckning bedöms motiverade att söka sig mot frivilligavtal inom hela totalförsvaret. Vid ett införande av något av dessa förslag bör säkerställas att man undviker ”inlåsnings effekter” och i stället möjliggör en rörlighet mot frivilligavtal när individen så själv önskar.

Villkoren för totalförsvarspliktiga (avsnitt 11)

Vi delar utredningens förslag att förbättra villkoren för personal i totalförsvaret. För de frivilliga försvarsorganisationerna är det viktigt att ersättningar och andra förmåner följer utvecklingen inom andra områden av samhället. Det är också en grund för att vi ska kunna rekrytera personer med nyckelkompetenser till totalförsvaret.

Vi vill även lyfta behovet av att se över anställningstrygghet och möjlighet till ledighet för våra medlemmar som på frivillig grund tjänstgör som instruktörer i totalförsvaret.

Civilpliktiga i Försvarsmakten (avsnitt 16)

Vi anser generellt att de frivilliga försvarsorganisationerna bör kunna få en än större roll än vad utredningen föreslår. Genom en väl avvägd balans mellan civilpliktiga och frivilliga ur de frivilliga försvarsorganisationerna kan samhällets totala resurser i form av expertis och sakkunskap komma Försvarsmakten och totalförsvaret till godo samtidigt som försvarsviljan i samhället stärks.

De frivilliga försvarsorganisationerna har en bred medlemsbas som kontinuerligt utvecklas i takt med samhällets utveckling. Organisationerna har även kapacitet och möjlighet att genomföra såväl repetitionsutbildning som kompetenshöjande utbildning för de medlemmar som krigsplaceras i Försvarsmakten.

Fler verksamheter i Försvarsmakten där civilplikt får fullgöras (avsnitt 16.6.3)

Utredaren skriver

Gällande kompetensutvecklingen inom cyberförsvaret anser regeringen att Försvarsmakten tillsammans med de frivilliga försvarsorganisationerna ska fortsätta att utveckla former för att omhänderta frivilliga krafter för att säkerställa viktig kompetens i detta avseende.

Utredningen noterar att Försvarsmaktens behov av personal till viss del även kan tillgodoses med stöd av de frivilliga försvarsorganisationerna, bland annat Frivilliga radioorganisationen vars huvudmannaskap även omfattar cyberförsvaret och cybersäkerhet.

Vår kommentar

Vi delar självklart utredningens uppfattning att cyberförsvaret är ett område där frivilliga försvarsorganisationer i stor utsträckning kan bidra till Försvarsmaktens personalförsörjning. Vi vill även föra fram att organisationerna har god möjlighet och potential att bidra med specialistkunskap inom andra områden.

Här vill vi påpeka att organisationerna inte är begränsade till traditionella uppgifter och kompetensområden. Det finns en stor vilja att bredda verksamheten för att kunna tillgodose nya behov inom det moderna totalförsvaret. Just cyberförsvaret är exempel på ett sådant område.

De frivilliga försvarsorganisationerna

Försvarsberedningen framhåller i sina rapporter att de frivilliga försvarsorganisationerna är viktiga i uppbyggnaden av totalförsvaret. Verksamheten i de frivilliga försvarsorganisationerna syftar till att hitta de bästa individerna för varje behov inom totalförsvaret. Rollen är tydlig och beskrivs i frivilligförordningen.

De frivilliga försvarsorganisationerna har en lång tradition att rekrytera och utbilda för totalförsvaret och samhällets krisberedskap i övrigt. Under de år nedrustningen av totalförsvaret pågick fortsatte rekrytering och utbildning för befattningar i hemvärnet. Därmed har organisationerna kunnat behålla och utveckla sin förmåga att försörja Försvarsmakten med personal.

Organisationerna har även en stor och betydande roll för folkförankring och totalförsvarsupplysning. En bred medlemsbas är en förutsättning för att kunna uppfylla detta uppdrag på ett bra sätt. Medlemskap i en frivillig försvarsorganisation är frivilligt, alla kan inte få ett dedikerat uppdrag i totalförsvaret, men alla kan vara med i övrig verksamhet.

De frivilliga försvarsorganisationerna bemannar befattningar inom både det militära och det civila försvaret. Regler och tillämpningar måste av naturliga skäl vara olika i de båda fallen, men det är önskvärt med en samordning, i första hand för att minska den administrativa bördan för organisationerna.

Med frivilliga försvarsorganisationshälsningar

Insatsingenjörernas Riksförbund	Riksförbundet Sveriges lottakårer
Flygvapenfrivilligas Riksförbund	Svenska Blå Stjärnan
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund	Svenska Brukshundklubben
Frivilliga Flygkåren	Svenska Fallskärmsförbundet
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund	Svenska Försvarsutbildningsförbundet
Frivilliga Radioorganisationen	Svenska Pistolskytteförbundet
Försvarets Personaltjänstförbund	Svenska Röda Korset
Sjövärnsskårens Riksförbund	Svenska Skyttesportförbundet
Sveriges Bilkårens Riksförbund	